

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 1014201821
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1014201821.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci navrhovateľa: C.. Š. D., bytom I. XXXX/X, V., zastúpený JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska č. 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28.augusta 2014 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 09. apríla 2015, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. októbra 2017, č. k. 5Sd/289/2014-105, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. októbra 2017, č. k. 5Sd/289/2014-105 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 25.10.2017, č. k. 5Sd/289/2014-105, potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28.08.2014 v spojení (v znení) s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 09.04.2015 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“), ktorým podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj „zákon č. 100/1988 Zb.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 26.07.2012 s odôvodnením, že v I. kategórii funkcií získal len 14 rokov a 24 dní a v II. kategórii funkcií 4 roky a 20 dní, teda nevykonával službu v rozsahu aspoň 20 rokov v I. kategórii funkcií (§ 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb.) a súčasne túto službu nevykonával do 31.12.1999 (§ 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb.), nevznikol mu teda nárok na starobný dôchodok pred dovŕšením dôchodkového veku 62 rokov (§ 65 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Krajský súd mal z dávkového spisu a v ňom založených dokladov z Vojenského archívu - centrálnej registratúry Trnava mal preukázané, že navrhovateľ, narodený XX.XX.XXXX, konal základnú vojenskú službu , zaradenú do I. kategórie funkcií od 24.08.1973 do 23.08.1975 vo vojenskej škole a ďalšiu

vojenskú službu vo vojenskej škole, zaradenú v I. kategórii funkcií od 24.08.1975 do 14.07.1978, od 15.07.1978 bol prijatý do služobného pomeru vojaka z povolania, z ktorého bol prepustený dňom 31.03.1992, pričom nebol prepustený z organizačných alebo racionalizačných dôvodov. Taktiež mal za preukázané, že v dobe od 14.07.1978 do 09.08.1982 a od 21.09.1982 do 25.10.1987 bol navrhovateľ zaradený do I. kategórie funkcií a v dobe od 10.08.1982 do 20.09.1982 a od 26.10.1987 do 31.03.1992 v II. kategórii funkcií a že štúdium navrhovateľa na vojenskej škole od 01.09.1969 do 23.08.1973 bolo zaradené do III. pracovnej kategórie. Celkovo nezískal doby služby započítateľné v I. pracovnej kategórii v rozsahu aspoň 20 rokov, zakladajúcim nárok na zníženie dôchodkového veku pre nárok na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. a/ až d/ zákona č. 100/1988 Zb..

Vzhľadom k tomu, že jeho služobný pomer netrval do 31.12.1999, mal krajský súd preukázané, že navrhovateľ nespĺnil ani podmienky pre skorší vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb.. Výsluch svedkov a ustanovenie znalca súd nepovažoval za potrebné z dôvodu, že zaradenie doby služby vojaka z povolania do I. a II. kategórie funkcií je vo výlučnej kompetencii MO SR, ktoré je plne zodpovedné za údaje, ktoré poskytne odporkyňa a ktoré je pre odporkyňu záväzné. Rozhodnutia odporkyne preto potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Žiadal, aby mu ako doba služby v I. kategórii funkcií, resp. v I. pracovnej kategórii bola zhodnotená aj doba prípravy na Vojenskom gymnáziu SNP v Banskej Bystrici, resp. aby štúdium na tejto škole bolo hodnotené rovnako ako štúdium na strednej odbornej vojenskej škole. Uviedol pritom, že od nástupu na túto školu bol vychovávaný de facto ako detský vojak, keďže detskú prácu zakázali v bývalej ČSSR až medzinárodné zmluvy ratifikované v roku 1991. Ako študent uvedenej školy od počiatku dostával do rúk zbrane, od prvého ročníka vykonávali až 33 hodinové dozorné služby, a to aj niekoľkokrát mesačne. Poukázal na to, že na rozdiel od baníckych a sklárskych učňov, ktorých príprava na budúce povolanie bola hodnotená ako doba zamestnania I. pracovnej kategórie, študenti VG SNP, Vojenských škôl Jana Žižku, boli zaradení len do III. pracovnej kategórie.

Navrhovateľ ďalej namietal, že po roku 1989 došlo k zmenám v bezpečnostnej stratégii, postupným reformám a znižovaniu počtu príslušníkov armády.

Z uvedených dôvodov žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, preskúmané rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa v stručnom vyjadrení nereagovala na odvolacie námietky navrhovateľa, žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Navrhovateľ sa domáhal, aby doba jeho štúdia na vojenskom gymnáziu bola hodnotená ako doba I. kategórie funkcií, resp. ako doba zamestnania I. pracovnej kategórie.

Odvolací súd mal preukázané, že navrhovateľ bol od 01.09.1969 do 10.06.1973 žiakom Vojenského

gymnázia SNP a od 03.09.1973 do 14.07.1978 poslucháčom Vojenskej akadémie Antonína Zápotockého (č. 1. 91).

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom poistení, účinného do 31.12.1975, zamestnania sa pre účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú podľa druhov vykonávaných prác do troch pracovných kategórií:

1. do I. pracovnej kategórie patria:

- a) zamestnania v baníctve pod zemou v hlbinných baniach,
- b) zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadlách za letu,
- c) zamestnania, v ktorých sa vykonávajú zvlášť ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo v ťažkých chemických prevádzkach,
- d) zamestnania kesonárov a potápačov,
- e) zamestnania pri konečnom spracovaní rádioaktívnych surovín,
- f) zamestnania v baníctve vykonávané pod spodnou úrovňou nadložia a na skryvke v povrchových baniach (lomoch) na uhlie a na rádioaktívne suroviny;

2. do II. pracovnej kategórie patria ostatné zamestnania, v ktorých sa vykonávajú práce za zvlášť obťažných pracovných podmienok;

3. do III. pracovnej kategórie patria všetky ostatné zamestnania.

Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 101/1964 Zb. ako doby zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa započítavajú aj náhradné doby (§ 7 ods. 1), ak bolo zamestnanie I. (II.) pracovnej kategórie prerušené len týmito dobami. Vykonávacie predpisy ustanovujú, ktoré doby odbojovej činnosti a fašistickej perzekúcie a v akom rozsahu sa započítavajú ako doby zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie.

Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. ustanovuje, ktoré druhy prác odôvodňujú, aby zamestnanie bolo zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie a ako sa zaradenie vykonáva.

Podľa § 2 ods. 1 vyhl. č. 102/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon č. 101/1964 Zb., doba učebného pomeru učňa vychovávaného pre zamestnanie I. (II.) pracovnej kategórie sa posudzuje ako doba zamestnania tejto pracovnej kategórie, ak sa v rámci učebného plánu pravidelne vykonáva odborný výcvik učňa na pracoviskách alebo v prevádzkach, kde sa vykonáva zamestnanie I. (II.) pracovnej kategórie.

Do I. a II. pracovnej kategórie sa podľa § 5 zákona č. 101/1964 Zb. v spojení s vyhláškou č. 107/1964 Zb., ktorou sa vykonáva zákon č. 101/1964 Zb. zaraďujú len zamestnania uvedené v rezortných zoznamoch, ktoré vydávali ústredné orgány, v odboroch pôsobnosti ktorých sa vykonávajú práce uvedené v Prílohe tejto vyhlášky. Štúdium na vojenskom gymnázii nespĺňa charakteristiky prác, zaraďovaných do I. a II. pracovnej kategórie podľa § 5 zákona č. 101/1964 Zb. Požiadavka navrhovateľa na hodnotenie doby jeho štúdia na vojenskom gymnázii už od prvého ročníka v I. alebo II. pracovnej kategórii preto nie je dôvodná.

Odvolací súd považoval za správny názor krajského súdu, že zaradenie doby služby vojaka z povolania do I. a II. kategórie funkcií je vo výlučnej kompetencii MO SR, ktoré je plne zodpovedné za údaje, ktoré poskytne odporkyni a ktoré je pre odporkyňu záväzné. Súčasne považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ vykonal základnú vojenskú službu od 24.08.1973 do 23.08.1975 a ďalšiu vojenskú službu od 24.08.1975 do 14.07.1978 a vojakom z povolania bol od 15.07.1978 do 31.03.1992. Zo služobného pomeru vojaka z povolania bol prepustený na vlastnú žiadosť po splnení prevzatého záväzku (§ 26 ods. 1 písm. f/ zákona č. 76/1959 Zb.) o niektorých služobných pomeroch vojakov.

Taktiež nebolo sporné, že navrhovateľ od 01.09.1969 nastúpil na Vojenské gymnázium SNP Banská

Bystrica (pôvodne Vojenská škola Jana Žišku).

Podľa § 96 ods. 1 zákona č. 101/1964 Zb. služba vojakov z povolania vykonávaná po 31.12.1964 sa zaraďuje pre účely dôchodkového zabezpečenia do I. alebo II. kategórie podľa druhov vykonávaných funkcií.

Podľa § 96 ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. ministri národnej obrany a vnútra ustanovia, ktoré druhy služieb sa hodnotia ako doby zamestnania III. pracovnej kategórie.

Podľa § 130 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. ministri obrany, vnútra a spravodlivosti Slovenskej republiky môžu vo svojej pôsobnosti stanoviť, ktoré funkcie sa zaraďujú do I. kategórie (funkcií) a ako sa zaradenie vykonáva. Pritom môžu stanoviť, v akom rozsahu sa započítava doba služby výkonného letca a doba výkonu funkcií osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti do doby zamestnania.

Podľa § 130 ods. 3 veta za bodkočiarku zákona č. 100/1988 Zb. služba vykonávaná od 01.01.1965 do 31.12.1999 sa zaraďuje do I. alebo II. kategórie funkcií.

Podľa Prílohy č. 3 ods. 1 Nariadenia náčelníka generálneho štábu Československej ľudovej armády číslo 11 z 02.08.1985 (ďalej len „nariadenie“) s názvom „Zásady pre vykazovanie základnej (náhradnej) služby poslucháčov (žiakov) vojenských škôl z radov občianskej mládeže“, poslucháči (žiaci) vojenských škôl do dovŕšenia veku 17 rokov boli vo vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia sa im započítava do nástupu vojenskej činnnej služby ako doba potrebná k príprave na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky [§ 10 ods. 1 písm. d/ zákona č. 121/1975 Zb.], t. j. v III. pracovnej kategórii.

Podľa Prílohy č. 3, časti „Štúdium v rokoch 1968-1972“ na Vojenských školách J. Žišky z Trocnova (por. č. 12) základnú službu žiaci konali až odo dňa nástupu na vysokú vojenskú školu alebo v abiturientskom kurze. Žiaci vojenského učilišťa alebo vyššieho vojenského učilišťa (por. č. 14) základnú vojenskú službu vykonávali už v 1. a 2. ročníku, žiaci vojenskej strednej odbornej školy v 3. a 4. ročníku (por. č. 11).

Podľa Prílohy č. 3, časti „Štúdium v rokoch 1973-1978“ na vojenských odborných školách (por. č. 20) základnú službu žiaci konali po celú dobu štúdia, vo vojenských stredných odborných školách (por. č. 22) v 3. a 4. ročníku; žiaci vojenského gymnázia základnú vojenskú službu vykonávali až odo dňa nástupu na vysokú vojenskú školu (por. č. 23).

Keďže navrhovateľ nebol žiakom vojenskej strednej odbornej školy, ale žiakom vojenského gymnázia, jeho požiadavku, aby mu štúdium na tejto škole bolo hodnotené rovnako ako štúdium na strednej odbornej vojenskej škole, odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa dobu služby vojaka z povolania hodnotila u navrhovateľa až od 24.08.1973 v súlade so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja v spojení s § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v konaní úspešný (§ 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP).

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e p r í p u s t n ý o p r a v n ý p r o s t r i e d o k .